

অনুবন্ধ-4

নিৰ্দেশনা টোকা- গ্ৰাহকৰ (client / investor)বাবে কৰিবলগীয়া আৰু কৰিব নলগীয়া সমূহ

কৰিবলগীয়া

1. এক্সচেঞ্জৰ পঞ্জীকৃত সদস্যৰ (Members/Stock Brokers)দ্বাৰাহে ট্ৰেড কৰক। সদস্যজন এক্সচেঞ্জৰ সৈতে পঞ্জীকৃত হয় নে নহয় পৰীক্ষা কৰাৰ বাবে চাওক.....
2. ট্ৰেডিং আৰম্ভ কৰাৰ পূৰ্বে ' আপোনাৰ গ্ৰাহকক জানক (KYC)' আবেদন পূৰণৰ বাবে আগ্ৰহ দেখুৱাওক।
3. আপোনাৰ অনন্য গ্ৰাহক কোড (UCC) প্ৰাপ্তিৰ বাবে আগ্ৰহ দেখুৱাওক আৰু আপোনাৰ সকলো ট্ৰেড যাতে UCCৰ অধীনত হয় তাৰ লক্ষ্য ৰাখক।
4. 'স্বত্বশংকা প্ৰকটকৰণ চুক্তি' পঢ়ি তাত স্বাক্ষৰ কৰাৰ বাবে আগ্ৰহ দেখুৱাওক।
5. সদস্যৰ পৰা তেওঁৰ সৈতে কৰা সকলো তথ্যৰ প্ৰতিলিপি আৰু KYC-ৰ প্ৰতিলিপি প্ৰাপ্ত কৰক।
6. ....ত প্ৰাপ্ত ট্ৰেড বৈধতাকৰণ সুবিধাৰ জৰিয়তে আপোনাৰ ট্ৰেড প্ৰকৃত হয় নে নহয় নিশ্চিত কৰক। ট্ৰেডৰ তাৰিখৰ 5টা কৰ্ম দিনতে আপুনি ট্ৰেড অনলাইন যোগে পৰীক্ষণ কৰিব পাৰে।
7. ট্ৰেডৰ 24 ঘণ্টাৰ ভিতৰত প্ৰতিটো সম্পন্নৰ বাবে স্বাক্ষৰিত চুক্তি সংগ্ৰহ কৰক য'ত আপোনাৰ UCC-ৰ সৈতে ট্ৰেডৰ সবিশেষ বৰ্ণন থাকিব।
8. চুক্তিত যাতে সদস্যৰ পঞ্জীয়ন নম্বৰ, অ'ৰ্ডাৰ নম্বৰ, অ'ৰ্ডাৰ সময়, ট্ৰেড নম্বৰ, ট্ৰেডৰ নিৰিখ, পৰিমাণ, মীমাংসা দফা আদি উল্লেখ থাকে তাৰ নিশ্চিত হওক।
9. মাৰ্জিনৰ বিপৰীতে সদস্যৰ সৈতে কৰা সকলো ধনৰ পৰিমাণৰ প্ৰাপ্তি পত্ৰ সংগ্ৰহ কৰক।
10. এক্সচেঞ্জ লগতে নিয়ামক, চৰকাৰে জাৰি কৰা নিয়ম, উপবিধি, বিনিয়ম, চাৰ্কুলাৰ, নিৰ্দেশনা, জাননীৰ জৰিয়তে আগবাঢ়ক আৰু আপোনাৰ লগতে সদস্যৰ অধিকাৰৰ বিষয়ে জ্ঞাত হওক।
11. লেনদেনৰ পূৰ্বে সদস্যৰ সৈতে আপোনাৰ সকলো ধৰণৰ জিজ্ঞাসা সমাধান কৰক।
12. প্ৰতিটো সম্পাদিত কাৰ্যৰ পিছতে বিল প্ৰাপ্তিৰ বাবে আগ্ৰহ দেখুৱাওক।
13. 7টা কৰ্মদিনৰ ভিতৰত আপোনাৰ লেজাৰ একাউন্ট আৰু বিবৃতিৰ বাবে সদস্যৰ পৰা মাহিলি বিবৃতি পত্ৰ সংগ্ৰহ কৰক। কোনো অভিযোগ থাকিলে 15 দিনৰ ভিতৰত এক্সচেঞ্জত অভিযোগ দাখিল কৰক।
14. আপুনি জমা কৰা অংশীদাৰীৰ পৰা লেনদেন আৰু স্থগিত বিবৃতি ভালদৰে পৰীক্ষণ কৰক।
15. DP-ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা ডেলিভাৰী ইনষ্ট্ৰাকচন শ্লিপ বুক (DIS) সমূহ সুৰক্ষিত স্থানত থওক।
16. আপোনাৰ DIS নম্বৰ আৰু একাউন্ট নম্বৰ (UCC) আপোনাৰ DIS বুকত পুনৰ প্ৰকাশ পোৱাটো নিশ্চিত কৰক।
17. একাউন্ট সঘনাই ব্যৱহাৰ নকৰিলে হ'ব দীৰ্ঘদিন অনুপস্থিত থাকিলে আপোনাৰ ডীমেট একাউন্ট ফ্ৰীজ কৰি থওক।
18. সময়মতে মাৰ্জিনৰ ধন চেক যোগে প্ৰদান কৰি ইয়াৰ প্ৰাপ্তি পত্ৰ সংগ্ৰহ কৰক।
19. নিৰ্ধাৰিত সময়ত বিক্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত কম'ডিটিসমূহ (Commodities)প্ৰদান কৰক আৰু ক্ৰয়ৰ ক্ষেত্ৰত ধন প্ৰদান কৰক।

20. ডিৰাভেটিভসমূহৰ একাউন্ট ষ্টেণ্ডাৰ্ডসমূহৰ বিষয়ে অৱগত হওক।
21. আপোনাৰ আৰু সদস্যৰ মাজত যদি কিবা স্বেচ্ছামূলক দফাৰ বাবে সন্মতিৰ বুজাবুজি হৈছে সেয়া ভালদৰে পঢ়ি স্বাক্ষৰ কৰক। মন কৰিব যে আপোনাৰ সন্মতি অবিহনে আপোনাৰ আৰু সদস্যৰ মাজত হোৱা বুজাবুজিৰ দফাৰ পৰিৱৰ্তন কৰিব নোৱাৰিব।
22. ট্ৰেডিঙৰ বাবে সদস্যই আপোনাৰ পৰা আহৰণ কৰা ব্ৰ'কাৰেজ, কমিচন, মাননী আৰু অন্যান্য খৰচসমূহৰ বিষয়ে ভালদৰে অৱগত হওক আৰু/SEBI কম'ডিটি এক্সচেঞ্জ (Commodity exchanges) প্ৰদান কৰা নিৰ্দেশনাসমূহৰ বিষয়েও ভালদৰে অৱগত হওক।
23. সদস্যজনৰ একাউন্টৰ ঠিকনাত চেক প্ৰদান কৰক। অনুগ্রহ কৰি আপোনাৰ ওচৰত ধন প্ৰদান/সদস্যৰ সৈতে কম'ডিটি জমাৰ প্ৰমাণ, দেয় তাৰিখ, কম'ডিটি, পৰিমাণ, কোনটো বেংক/ডিমেট একাউন্টত সেই কম'ডিটি জমাৰ পৰিমাণ (ৰেবহাউচ প্ৰাপ্তি পত্ৰ অনুসাৰে) আদি থকাটো নিশ্চিত হওক।
24. এক্সচেঞ্জক প্ৰদান কৰা দিনটোৰ এটা কৰ্মদিনৰ ভিতৰতে আপোনাৰ কমডিটি (এই ক্ষেত্ৰত যদি হয়)ৰ জমাৰ পুঁজি পেআউট নহব, যেতিয়ালৈ আপোনাক সদস্যৰ চলি থকা একাউন্টৰ বাবে নিৰ্দেশনা দিয়া নহব। এই ক্ষেত্ৰত আপোনাৰ দ্বাৰা সদস্যক প্ৰদান কৰা চলিত একাউন্টৰ স্বীকৃতি নিম্নলিখিত ধৰণে হ'ব পাৰে:
  - a) স্বীকৃতি আপোনাৰ দ্বাৰা কেৱল তাৰিখ প্ৰদান আৰু স্বাক্ষৰিত হ'ব লাগিব আৰু এই দফা আপুনি যিকোনো সময়তে বাতিল কৰিব পাৰে।
  - b) আপুনি সদস্যৰ পৰা 7টা (সাত) কৰ্ম দিনৰ ভিতৰত পুঁজি/কম'ডিটি অথবা বিবৃতি প্ৰাপ্তিৰ ইয়াৰ পৰা উৎপন্ন হ'ব পৰা বিতৰ্কৰ লিখিত টোকা সংগ্ৰহ কৰিব লাগিব। বিতৰ্কৰ ক্ষেত্ৰত ঘটনা সন্দৰ্ভত লিখিতভাৱে সম্পৰ্কীয় কম'ডিটি এক্সচেঞ্জৰ বিনিয়োগকাৰীৰ দুৰ্নীতি নিবাৰক শাখাক পলম নোহোৱাকৈ প্ৰদান কৰিব লাগিব।
  - c) যদি আপুনি একাউন্ট চলাই থাকিব বিচৰা নাই আৰু পে' আউটৰ পৰৱৰ্তী কৰ্মদিনৰ ভিতৰতে এক্সচেঞ্জৰ পৰা প্ৰাপ্তি পত্ৰ পোৱা নাই, তেন্তে সদস্যক অৱগত কৰক। যদি তাতে বিতৰ্ক হয়, আপুনি সম্পৰ্কীয় কম'ডিটি এক্সচেঞ্জৰ বিনিয়োগকাৰীৰ দুৰ্নীতি নিবাৰক শাখাক লিখিতভাৱে অভিযোগ দাখিল সন্দৰ্ভত নিশ্চিত হওক।
  - d) ট্ৰেড নিশ্চিতি এলাৰ্ট/লেনেদনৰ সবিশেষ SMS বা ইমেইলৰ যোগে কম'ডিটি এক্সচেঞ্জৰ পৰা ট্ৰেডিং ডে'ৰ শেষৰ দিনা প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ সদস্যৰ সৈতে আপোনাৰ ম'বাইল নম্বৰ আৰু ই-মেইল ঠিকনা পঞ্জীয়ন কৰক।
25. সদস্যৰ সৈতে জমা কৰা ধন অথবা অন্য সম্পত্তি সন্দৰ্ভত আপুনি পৰিচিত হ'ব লাগে বিশেষকৈ কম'ডিটি ডিৰাইভেটিভ (Commodity Derivatives) ডিফল্ট বা সদস্যজন অস্তিত্বহীন বা দেউলীয়া হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত।
26. আপোনাৰ সকলো ধন বা সম্পত্তিৰ জমাৰ সকলো তথ্যসম্বলিত প্ৰমাণ যাতে আপোনাৰ ওচৰত থাকে তাৰ নিশ্চিত হওক।
27. যদি আপোনাৰ অভিযোগ কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা নিষ্পত্তি হোৱা নাই তেন্তে বিষে আপুনি কম'ডিটি এক্সচেঞ্জত উত্থাপন কৰিব পাৰে। ইয়াতো যদি আপুনি সন্তুষ্ট নহয় তেন্তে/SEBI-ত আপোনাৰ অভিযোগ দাখিল কৰিব পাৰে।

যদি আপোনাৰ অভিযোগ কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা নিষ্পত্তি হোৱা নাই তেন্তে বিশেষ আপুনি কম'ডিটি এক্সচেঞ্জত উত্থাপন কৰিব পাৰে। ইয়াতো যদি আপুনি সন্তুষ্ট নহয় তেন্তে /SEBI-ত আপোনাৰ অভিযোগ দাখিল কৰিব পাৰে। **নকৰিবলগীয়া**

1. কোনো অপঞ্জীকৃত সংস্থাৰ সৈতে লেনদেন নকৰিব।
2. কোনো অফ-মাৰ্কেটৰ লেনদেন নকৰিব যিহেতু এই লেনদেন অবৈধ আৰু এক্সচেঞ্জৰ ন্যায়ক্ষেত্ৰৰ বাহিৰত।
3. কোনো সদস্যৰ সৈতে নিশ্চিত ধন প্ৰাপ্তিৰ ব্যৱস্থাত নোসোমাব।
4. কোনো ধৰণৰ উৰাবাতৰি, মুখৰোচক কাহিনী আৰু প্ৰতাৰণাপূৰ্ণ প্ৰতিজ্ঞাত আৱদ্ধ নহ'ব।
5. সদস্যৰ সৈতে কোনো ধৰণৰ লেনদেন নগদত নকৰিব।
6. ক্ষতিশংকা প্ৰকটকৰণ নপঢ়াকৈ কোনো ট্ৰেডিং নকৰিব।
7. ফোনৰ জৰিয়তে প্ৰাপ্ত উচ্চ মান লিখিত ৰূপত থ'বলৈ অৱহেলা নকৰিব।
8. নকল বা স্বাক্ষৰ নথকা তথ্য গ্ৰহণ নকৰিব।
9. অস্বীকৃতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰা তথ্য গ্ৰহণ নকৰিব।
10. কাৰো সৈতে ইন্টাৰনেট ট্ৰেডিং একাউন্টৰ পাছৱৰ্ড বিনিময় নকৰিব।
11. সদস্যক কম'ডিটি প্ৰদান/ধন প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত বিলম্ব নকৰিব।
12. বিনিয়োগ থকা ক্ষতিশংকাসমূহৰ টোকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ নাপাহৰিব।
13. সময় ৰাহি কৰিবলৈ কম'ডিটি প্ৰদান, জমা আৰু অথবা/ ইয়াক জমাকাৰী অংশীদাৰী (DP)ৰ হাতত ধন প্ৰদানৰ বাবে উকা ডেলিভাৰী ইনষ্ট্ৰাকচন শ্লিপত (DIS) স্বাক্ষৰ নকৰিব।
14. এক্সচেঞ্জৰ নিৰ্ধাৰিত মূল্যতকৈ অধিক পৰিমাণ ব্ল'কাৰেজক নিদিব।
15. স্বীকৃতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিৰ নামত চেক প্ৰদান নকৰিব।